

26.03.2025

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2024/39
Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.03.2025/240
Karar Numarası : 2025/160
Başvuran : -
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : İzmir Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; görme engelli başvuranın, kendisine yüzme öğretebilecek yetkin antrenör bulunmadığı gerekçesiyle “Yüzme Bilmeyen Kalmasın” Projesinden faydalandırılmamasının engellilik temelinde ayrımcılık yasağının ihlali teşkil ettiği iddiasına ilişkindir.

II.İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, gizlilik talebi içeren başvuru dilekçesinde özetle:

a. Ülkemizde görme engellilere yüzme öğretmek için antrenörlere eğitim ya da belge verecek herhangi bir kurum ya da kuruluş bulunmadığını, bu sebeple herhangi bir antrenörün görme engelli bir bireye yüzme öğretebileceğini,

b. Bununla birlikte yurt genelinde yürütülen “Yüzme Bilmeyen Kalmasın” adlı projeden faydalanmak için Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) aracılığıyla Karşıyaka Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüğüne başvuru yaptığını, başvurusuna projenin il kapsamında uygulandığı ve İl Müdürlüğü bünyesinde bu alanda yetkin antrenör bulunmadığından görme engellilere yönelik yüzme kursunun bulunmadığı şeklinde cevap verildiğini, bu durumun engellilik temelinde ayrımcılık yasağını ihlal ettiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap İzmir Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. "Yüzme Bilmeyen Kalmasın" projesinin 2018 yılında uygulanmaya başlandığı, projenin öncelikli hedefinin 7-18 yaş aralığında bulunan çocuk ve gençlere yüzme öğretilmesi olduğu, fakat antrenör ve tesis imkanları ölçüsünde 18 yaş üstü bireylere de yüzme öğretildiği, Projenin sabit yüzme havuzlarında ve ilin farklı noktalarına kurulmuş olan portatif havuzlarda mevsimsel şartlar el verdiği sürece yürütüldüğü,

b. Görme engelli bireylere yüzme eğitimi verilebilmesi için antrenörlerin Gençlik ve Spor

Bakanlığı izni dahilinde ilgili federasyon tarafından açılacak eğitimlere katılmış ve yeterlilik belgesi almış olmaları gerektiği, diğer engel gruplarına verilen yüzme kurslarında da antrenörlerin bu şekilde bir yeterliliğe sahip olmasının arandığı,

c. Görme engellilere yüzme öğretir belgesi olmayan, bu kapsamda eğitimi bulunmayan bir antrenör engelli bireylere yüzme öğretmeye çalışsa dahi; antrenörün teknik olarak görme engelli bireye nasıl eğitim vereceği, nasıl davranacağı ve eğitimlerde sporculara verilen komutların görme engelli kişilerde nasıl uygulanacağı gibi hususlarda sıkıntı yaşanacağı,

ç. Görme engelli bireylere yüzme eğitimi verilebilmesi için antrenörün en az 2. kademe antrenör olması ve görme engelli bireylerle çalışma yapılabilmesi için gerekli eğitimi almış olması gerektiği,

d. Bahse konu proje ile ilgili daha önce kendilerine yapılmış herhangi bir şikayetin söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

4. Proje yürütücüsü Gençlik ve Spor Bakanlığından talep edilen görüş yazısına cevaben Bakanlık tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. "Yüzme Bilmeyen Kalmasın" Projesinin ulusal bir proje niteliğinde olduğu, İzmir ilinde proje başlangıcından 29/2/2024 tarihine kadar 188.498 bireyin projeye katılım sağladığı,

b. Proje kapsamında işitme engellilere, bedensel engellilere ve özel sporculara (mental engelli) yüzme eğitimleri verebilecek nitelikte antrenörlerin bulunduğu ve projenin başladığı yıldan itibaren bugüne kadar belirtilen engel türüne sahip bireylere yüzme eğitimi verildiği,

c. Görme engelli bireylere yüzme eğitimi verilebilmesi için ise antrenörlerin; Gençlik ve Spor Bakanlığı izni ile ilgili federasyon tarafından açılacak eğitimlere katılmış ve yeterlilik belgesini almış olmalarının gerektiği, engel tür ve derecesi her ne olursa olsun bu bireylere eğitim verilebilmesi için konusunda uzman ve gerekli yetkinliğe sahip antrenörler olmaları gerektiği,

ç. Her ne kadar başvurana tarafından Türkiye'de görme engellilere yüzme antrenörlüğü eğitimi ya da görme engellilere yüzme öğretir belgesi veren bir kurum ya da kuruluş bulunmadığı, dolayısıyla herhangi bir yüzme antrenörünün görme engelli bir bireye yüzme öğretebileceği iddia edilse de görme engelliler antrenörlüğü için Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu Antrenör Eğitim Talimatı'nın yayınlandığı ve bu kapsamda eğitimlerin verildiği,

d. Bu çerçevede görme engellilere yüzme öğretir belgesi olmayan ya da bu kapsamda eğitim almayan bir antrenör engelli bireylere yüzme öğretmeye çalışsa dahi; teknik olarak görme engelli bireye nasıl eğitim vereceği, nasıl davranacağı ve eğitimlerde sporculara verilen komutların görme engelli kişilerde nasıl uygulanacağı gibi hususlarda sıkıntı yaşanacağının değerlendirildiği, bu yüzden görme engelli bireylere yüzme eğitimi verilebilmesi için antrenörün en az 2. kademe antrenör olması ve görme engelli bireylerle çalışma yapılabilmesi için gerekli eğitimi almış olması gerektiği,

e. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünce engelli bireylere spor eğitimi verilebilmesi için ilgili Federasyonlarla koordineli şekilde antrenörler için eğitim planlamasının başlatıldığı, söz konusu eğitimlerin gerçekleştirilmesi ve bunun sonucunda antrenörlerin yeterlilik belgesini almaları halinde talep eden görme engelli kişilere yüzme eğitimleri verilmeye başlanacağı ifade edilmiştir.

5. Başvuru dosyasının tekâmülü için başkaca bilgilere ihtiyaç duyulması sebebiyle İzmir Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve Gençlik ve Spor Bakanlığından ek bilgi belge talebinde bulunulmuştur. Bu kapsamda, Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu Antrenör Eğitim Talimatı çerçevesinde şimdiye dek eğitim almış ve yeterlilik belgesi bulunan toplam kaç antrenör bulunduğu, bunların kademelere göre dağılımı ve bunlardan kaç tanesinin Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi çerçevesinde görev aldığı, İzmir Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde görme engellilere yüzme eğitimi verebilecek antrenör bulunup bulunmadığı, Yüzme Bilmeyen Projesi kapsamında işitme, mental ve bedensel engeli bulunan kişilere verilen eğitime katılan kişi sayısı ve engel türlerine göre dağılımı, görüş yazılarında başlandığı ifade edilen çalışmalarda hangi aşamada bulunduğu, herhangi bir gelişme kaydedilip kaydedilmediği ve bu çalışmalara ilişkin ayrıntılı açıklamaların gönderilmesi talep edilmiştir.

6. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından gönderilen yazıda;

a. Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu Antrenör Eğitim Talimatı çerçevesinde şimdiye kadar bir kez 1. Kademe kurs açıldığı, kurs sonunda 43 kişinin yeterlilik belgesi aldığı, bu kişilerden bir yüzme antrenörünün Diyarbakır ilinde "Yüzme Bilmeyen Kalmasın" Projesinde görme engelli bireylere yüzme eğitimi verdiği, Bakanlık kayıtlarına göre ülkemizde görme engelli yüzme branşında 2. Kademe ve üstü yüzme antrenörü bulunmadığı,

b. Spor Eğitimi ve Araştırmaları Daire Başkanlığının kayıtlarına göre İzmir Valiliği Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde 2. Kademe ve üstü görme engelli yüzme antrenörlük belgesine sahip antrenör bulunmadığı,

c. "Yüzme Bilmeyen Kalmasın" Projesi ve Gençlik ve Spor Bakanlığı "Engelsiz Spor Okulları" Projesi kapsamında Ağustos 2024 tarihi itibarı ile 1.675 engelli bireye yüzme eğitimi verildiği ancak kayıtlarda kişilerin engel türüne ilişkin ayrıca bir kayıt bulunmadığı,

ç. Görme Engelliler Federasyonu yüzme branşının Bakanlığın 12/10/2023 tarih ve 89131152-125.01-63 sayılı onayı ile Türkiye Yüzme Federasyonuna bağlandığı, dolayısıyla bu tarihten itibaren görme engellilerde yüzme antrenörlüğü ve eğitiminin Türkiye Yüzme Federasyonunun bünyesinde planlanacağı, görme engellilere yönelik yüzme antrenörlük kursu açılması ile ilgili olarak Türkiye Yüzme Federasyonu ve Bakanlığın ilgili birimlerinin görüştüğü, Bakanlık bünyesinde yer alan yüzme antrenörleri başta olmak üzere başvuruda bulunan bütün yüzme antrenörlerine görme engellilere yüzme eğitimi verilmesi için gerekli kurs planlamalarının en kısa zamanda yapılacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte başvuranın tekrar talep etmesi durumunda İzmir Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından kendisine bire bir yüzme eğitimi verilebileceği ifade edilmiştir.

7. Muhatap İzmir Valiliği Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından gönderilen ek yazılı görüş yazısında ise; Müdürlük bünyesinde hali hazırda görme engelli bireylere yüzme eğitimi verebilecek nitelikte antrenör bulunmadığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü koordinesinde ilgili federasyon tarafından düzenlenmesi beklenen antrenör eğitimlerinin açılması halinde söz konusu eğitim programına katılım sağlayacak İzmir'deki antrenörler nezaretinde görme engellilere eğitim verilmeye başlanacağı belirtilmiştir.

9. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından sunulan 10/1/2025 tarihli yazıda ise özetle:

a. Yürürlükte bulunan Antrenör Eğitimi Yönetmeliği'nde 1/7/2022 tarih ve 31883 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Antrenör Eğitimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde "*Herhangi bir kademedeki antrenörlük belgesine sahip olanlar, talepleri halinde engelli spor dallarından yalnızca birinde, bulundukları kademedeki spor dalına ilişkin temel eğitim ve sınavından muaf olarak doğrudan uygulama eğitimine katılabilir. Bu işlemlerin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar ilgili engelli spor federasyonunun antrenör eğitim talimatı ile belirlenir*" hükmünün bulunduğu, engelli branşlarda antrenör sayısının artırılarak daha fazla sporcuya ulaşmanın ve engelli bireylerin spora katılımını artırmanın hedeflendiği,

b. Engelli bireylere eğitim verilebilmesi için antrenör belge zorunluluğunun yanı sıra eğitimi verecek kişilerin özel eğitime tabi tutulması gerektiği, Bakanlık bünyesinde görev yapan antrenörlerin daha fazla engelli bireye ulaşabilmeleri amacıyla Bakanlık ile ilgili spor federasyonları arasında koordineli uygulama eğitimleri planlandığı, engelli spor federasyonlarına bağlı spor dallarının 2024 yılı itibarıyla engelli olmayan spor dalı federasyonları bünyesine entegre edilmesi sürecinin uzaması nedeniyle ilgili spor dallarında antrenör yetiştirmeye yönelik uygulama eğitimlerinin açılmasında gecikmeler yaşandığı, fakat 2025 yılının ilk yarısından itibaren engellilere yönelik eğitimlerin açılmasının ivedilikle gerçekleştirileceği,

c. Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan İş Birliği Protokolü ve "Cumhurbaşkanlığı Yüz Günlük İcraat Programı" kapsamında halkın, düzenli beden eğitimine ve spora ilgisinin çekilmesi, çeşitli yaşlarda sağlıklı bir yaşam tarzının teşvik edilmesi, katılımcıların fiziksel ve sosyal becerilerinin geliştirilmesi amacıyla 2018 yılında Yüzme Bilmeyen Kalmasın projesi hayata geçirilmiş olup, proje kapsamında bugüne kadar (1/1/2025 itibarı ile) 8.561.702 vatandaşa ücretsiz yüzme eğitimi verildiği,

ç. Bakanlık bünyesinde görev yapan (kadrolu, sözleşmeli, işçi) antrenörlerin yanı sıra Eğitim Yönetim Sistemi (EYS) üzerinden görevlendirilen antrenörlerin de en az 2. kademe temel antrenör belgesine sahip olmaları gerektiği,

d. Görme engelliler spor dalına ait antrenör uygulama eğitimlerinin 2023 yılının son çeyreğine kadar Görme Engelliler Spor Federasyonu tarafından yürütülmekte iken Bakanlık Makamının 12/10/2023 tarihli ve 63 sayılı oluru ile Görme Engelliler Yüzme spor dalının Türkiye Yüzme

Federasyonuna alt spor dalı olarak bağlandığı,

e. 05-10/5/2014 tarihleri arasında Konya ilinde Görme Engelliler Yüzme 1. Kademe Yardımcı Antrenör Yetiştirme Kursu açılmış olup kurs sonucunda başarılı olan 43 kursiyerin görme engelliler yüzme 1.kademe yardımcı antrenör belgesi almaya hak kazandığı, ilgili spor dalında yardımcı antrenör belgesine sahip 43 kişiden 1 kişinin İzmir ilinde ikamet ettiği, bu tarihten sonra Görme Engelliler Spor Federasyonu, Yüzme Federasyonu ve Genel Müdürlüğe antrenör uygulama eğitiminin açılması için yeterli sayıda başvuru olmadığından uygulama eğitimi açılmadığı,

f. Proje kapsamında 81 ilde toplam 1883 engelli birey projeden faydalandığı, engel durumlarına göre istatistiki bilgilerin şu şekilde olduğu: bedensel engelli 372, down sendromlu 202, görme engelli 45, işitme engelli 24, zihinsel engelli 695, diğer engel türlerinde ise 545 kişi,

g. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünce proje kapsamında açılacak kurslara engelli bireylerin katılabilmesi için İl Müdürlüğü bünyesinde görme engellilere yüzme eğitimi verebilecek nitelikte ve kademede antrenör bulunması ve talep edilmesi halinde görme engelli kişilere yüzme eğitimleri verilmeye başlanacağı,

ğ. Türkiye Yüzme Federasyonu tarafından görme engelliler yüzme antrenör eğitim talimatının günümüz koşullarına ve engelli bireylerin özel eğitimlerine uygun yapılacak olan müfredat güncelleme çalışmalarının devam ettiği ifade edilmiştir.

10. Muhataptan alınan görüş başvurana iletilmiş ve başvuranın konuya ilişkin yazılı görüşü talep edilmiş ve uzlaşma teklif edilmiştir. Başvuran, elektronik posta aracılığıyla sunmuş olduğu cevap yazısında uzlaşma teklifine olumsuz yanıt vermiş ve tüm görme engellilerin yüzme eğitimi alabilmesi gerektiğini ifade ederek muhatap hakkında ihlal kararı verilmesi talebini yinelemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

11. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “*Kanun önünde eşitlik*” başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

“Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

12. Anayasa'nın “*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*” başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.”

13. Anayasa'nın “*Sporun geliştirilmesi ve tahkim*” başlıklı 59'uncu maddesi şöyledir:

“Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.”

14. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (f) bentleri şöyledir:

“(d) Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi,

(f) Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi ifade eder.”

15. 6701 sayılı Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesi şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.”

16. 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4’üncü maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.

(2) Eşit muamele ilkesine uyulması veya ayrımcılığın önlenmesi amacıyla idari ya da adli süreçleri başlatan yahut bu süreçlere katılan kişiler ile bunların temsilcilerinin, bu nedenle maruz kaldıkları olumsuz muameleler de ayrımcılık teşkil eder.”

17. 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinin birinci ve

ikinci fıkraları şöyledir:

“(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.”

18. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde "Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

19. 6701 sayılı Kanun'un “İspat yükü” başlıklı 21’inci maddesi şöyledir:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

20. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrası “Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.” hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden, 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden engellilik temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır.

21. Mezkûr Kanun’un aynı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca; “İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.” Başvuran, başvuru dilekçesi ekinde iddia konusu hususlarla ilgili muhataba yaptığı CİMER başvurusunu sunmuştur. Dolayısıyla başvuranın 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin ikinci fıkrasında aranan ilgili tarafa başvuru şartını yerine getirdiği değerlendirilmektedir. Yapılan inceleme neticesinde başvurunun esastan incelenebilecek bir başvuru olduğu kanaatine varılmıştır.

22. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 2'nci maddesi şöyledir: “Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.” Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) “Ayrımcılık yasağı” başlıklı 14'üncü maddesine göre “Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.”

23. Anayasa'nın 10'uncu maddesi ve 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde, kişilerin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşit muamele görme hakkı güvence altına alınırken, 6701 sayılı Kanun'un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3'üncü maddesi kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaklanmıştır.

24. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ayrımcılık; objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48; AİHM, *Okpysz/Almanya*, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). Ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğini değerlendirmek için öncelikle ayrımcılığa neden olduğu iddia edilen işlemin ya da eylemin amacı ile sonucu arasındaki ilişkiye bakmak gerekmektedir. AİHM kararlarına göre muameledeki farklılık, objektif ve makul bir gerekçeye sahip değilse ya da meşru bir amaç izlenmemişse ayrımcılık söz konusudur (AİHM, *Abdulaziz, Cabales ve Balkandali/Birleşik Krallık*, B. No. 9214/80..., 28/5/1985, para. 72). Farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanması hususu ise AİHM tarafından belirli kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu durumda, söz konusu meşruluğun varlığı ilk olarak, demokratik bir toplumda geçerli olan ilkeler göz önünde bulundurularak söz konusu tedbirin amacı ile etkileri arasındaki ilişki bağlamında değerlendirilmelidir. Sözleşme’de belirtilen bir hakkın kullanılmasının ardındaki muamele farklılığının sadece meşru bir amaca yönelik olması tek başına yeterli değildir. 14'üncü maddedeki ayrımcılık yasağı, gerçekleştirilmek istenen amaç ile kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisi bulunmadığı takdirde de aynı şekilde ihlal edilmektedir (AİHM, *Belçika’da Eğitim Dili Davası/Belçika*, B. No: 1474/62..., 23/7/1968, para. 10).

23. Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da; nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılamayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10'uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilmektedir (AYM, *Nuriye Arpa*, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58). Bu nedenle hukuksal durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleye tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet

yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir (AYM, *Burcu Reis*, B. No: 2016/5824, 28/12/2021, para. 50).

24. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle; ülkemizde görme engellilere yüzme öğretmek üzere antrenörlere eğitim ya da belge verecek herhangi bir kurum ya da kuruluş bulunmadığını, bu sebeple herhangi bir antrenörün görme engelli bir bireye yüzme öğretebileceğini, bununla birlikte kendisine “Yüzme Bilmeyen Kalmasın” adlı yurt genelinde yürütülen projeden faydalanması için yaptığı başvuru neticesinde İl Müdürlüğü bünyesinde bu alanda yetkin antrenör bulunmadığından görme engellilere yönelik yüzme kursunun bulunmadığının aktarıldığını ve bu durumun engellilik temelinde ayrımcılık yasasını ihlal ettiğini iddia etmektedir.

25. Başvuranın iddiasına karşı muhatap İzmir Valiliği Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü; "Yüzme Bilmeyen Kalmasın" projesinin öncelikli hedefinin 7-18 yaş aralığında bulunan çocuk ve gençlere yüzme öğretilmesi olduğunu, fakat antrenör ve tesis imkanları ölçüsünde 18 yaş üstü bireylere de yüzme öğretildiğini, Projenin sabit yüzme havuzlarında ve ilin farklı noktalarına kurulmuş olan portatif havuzlarda mevsimsel şartlar el verdiği sürece yürütüldüğünü, Projenin 2018 yılında uygulanmaya başlandığını, görme engelli bireylere yüzme eğitimi verilebilmesi için antrenörlerin Gençlik ve Spor Bakanlığı izni ile ilgili Federasyon tarafından açılacak eğitimlere katılmış ve yeterlilik belgesi almış olmaları gerektiğini, görme engelli çalıştırma yetkinliği olmayan, bu kapsamda eğitici belgesi bulunmayan bir antrenör engelli bireylere yüzme öğretmeye çalışsa dahi; antrenörün teknik olarak görme engelli bireye nasıl eğitim vereceği, nasıl davranacağı ve eğitimlerde sporculara verilen komutların görme engelli kişilerde nasıl uygulanacağı gibi hususlarda sıkıntı yaşayacağını, görme engelli bireylere yüzme eğitimi verilebilmesi için antrenörün en az 2. kademe antrenör olması gerektiğini, bahse konu proje ile ilgili daha önceden benzer bir şikayetin söz konusu olmadığını belirtmiştir. Bununla birlikte İzmir Valiliği Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde hali hazırda görme engelli bireylere yüzme eğitimi verebilecek nitelikte antrenör bulunmadığını, Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü koordinesinde ilgili federasyon tarafından düzenlenmesi beklenen antrenör eğitimlerinin açılması halinde söz konusu eğitim programına katılım sağlayacak İzmir'deki antrenörler nezaretinde görme engellilere eğitim verilmeye başlanacağı belirtilmiştir.

26. Gençlik ve Spor Bakanlığı ise söz konusu proje ile ilgili olarak; engelli bireylere yüzme eğitimi verilebilmesi için antrenör belge zorunluluğunun yanı sıra eğitimi verecek kişilerin özel eğitime tabi tutulması gerektiğini, görme engellilere yüzme öğretir belgesi olmayan, bu kapsamda eğitici belgesi bulunmayan bir antrenör engelli bireylere yüzme öğretmeye çalışsa dahi; antrenörün teknik olarak görme engelli bireye nasıl eğitim vereceği, nasıl davranacağı ve eğitimlerde sporculara verilen komutların görme engelli kişilerde nasıl uygulanacağı gibi hususlarda sıkıntı yaşanmasının muhtemel olduğunu, yürürlükte bulunan Antrenör Eğitimi Yönetmeliği'nde 2022 yılında yapılan değişiklik gereğince engelli branşlarda antrenör sayısının artırılarak daha fazla sporcuya ulaşmanın ve engelli bireylerin spora katılımını artırmanın hedeflendiğini, Bakanlık bünyesinde görev yapan antrenörlerin daha fazla engelli bireye ulaşabilmeleri amacıyla Bakanlık ve ilgili spor federasyonları arasında koordineli uygulama eğitimleri planlandığı, engelli

spor federasyonlarına bağlı spor dallarının 2024 yılı itibarıyla engelli olmayan spor dalı federasyonları bünyesine entegre edilmesi sürecinin uzaması nedeniyle ilgili spor dallarında antrenör yetiştirmeye yönelik uygulama eğitimlerinin açılmasında gecikmeler yaşandığını, fakat 2025 yılının ilk yarısından itibaren engellilere yönelik eğitimlerin açılmasının ivedilikle gerçekleştirileceğini, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan İş Birliği Protokolü ve Cumhurbaşkanlığı "Yüz Günlük İcraat Programı" kapsamında halkın düzenli beden eğitimine ve spora ilgisinin çekilmesi, çeşitli yaşlarda sağlıklı bir yaşam tarzının teşvik edilmesi, katılımcıların fiziksel ve sosyal becerilerinin geliştirilmesi amacıyla 2018 yılında "Yüzme Bilmeyen Kalmasın" Projesinin hayata geçirildiğini, Proje kapsamında 1/1/2025 itibarı ile 8.561.702 vatandaşa ücretsiz yüzme eğitimi verildiğini, Bakanlık bünyesinde görev yapan (kadrolu, sözleşmeli, işçi) antrenörlerin yanı sıra EYS üzerinden görevlendirilen antrenörlerin de en az 2. kademe temel antrenör belgesine sahip olmaları gerektiğini, görme engelliler spor dalına ait antrenör uygulama eğitimlerinin 2023 yılının son çeyreğine kadar Görme Engelliler Spor Federasyonu tarafından yürütülürken Bakanlık Makamının 12/10/2023 tarihli ve 63 sayılı oluru ile Görme Engelliler Yüzme spor dalının Türkiye Yüzme Federasyonuna alt spor dalı olarak bağlandığını ifade etmiştir.

27. Engellilik 6701 sayılı Kanun'da ayrımcılık temellerinden biri olarak belirlenmiştir. Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin (EHİS) 2'nci maddesine göre engelliliğe dayalı ayrımcılık; siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlama olarak ifade edilmiştir. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde de engelliliğe dayalı ayrımcılık Sözleşme ile benzer şekilde ifade edilmiştir.

28. EHİS'in "Ayrımcılık yapılmaması ve eşitlik" başlıklı 5'inci maddesinde; "Taraflar Devletler herkesin hukuk önünde ve karşısında eşit olduğunu ve ayrımcılığa uğramaksızın hukuk tarafından eşit korunma ve hukuktan eşit yararlanma hakkına sahip olduğunu kabul eder. Taraflar Devletler engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılığı yasaklar ve engellilerin herhangi bir nedene dayalı ayrımcılığa karşı eşit ve etkin bir şekilde korunmasını güvence altına alır. Taraflar Devletler eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tüm adımları atar. Engellilerin fiili eşitliğini hızlandırmak veya sağlamak için gerekli özel tedbirler işbu Sözleşme amaçları doğrultusunda ayrımcılık olarak nitelendirilmez." ifadeleriyle engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılık yasaklanmış, devletlerin bu konudaki yükümlülüğü açıkça düzenlenmiştir.

29. EHİS'in "Kültürel Yaşama, Dinlenme, Boş Zaman Aktiviteleri ve Spor Faaliyetlerine Katılım" başlıklı 30'uncu maddesinin beşinci fıkrasında engelli bireylerin spor etkinliklerine katılımı şu şekilde düzenlenmiştir:

"Taraflar Devletler, engellilerin eğlence, dinlenme ve spor etkinliklerine diğer bireylerle eşit koşullar altında katılımını sağlamak amacıyla aşağıda yazılı tedbirleri alır: (a) Engellilerin her seviyedeki genel spor etkinliklerine mümkün olduğunca tam katılımını cesaretlendirmek ve

artırmak; (b) Engellilerin, özel spor ve eğlence etkinliklerini örgütleme, geliştirme ve bu etkinliklere katılma imkânına sahip olmasını temin etmek ve bu nedenle, diğer bireylerle eşit koşullar altında onlara uygun bilgi ve eğitimin verilmesini ve kaynakların sunulmasını sağlamak; (c) Engellilerin spor, eğlence yerleri ile turistik alanlara erişimini sağlamak; (d) Engelli çocukların, okullardaki etkinlikler dâhil olmak üzere, oyun, eğlence, boş zaman aktiviteleri ve spor etkinliklerine eşit şekilde katılabilmelerini sağlamak; (e) Eğlence, turistik, boş zaman aktiviteleri ve spor etkinliklerini organize edenlerin sunduğu hizmetlere engellilerin erişebilmesini sağlamak.”

30. Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan “Görme engelli ve/veya kör kişiler için yüzme” başlıklı çalışmaya göre; yüzme sporu, görme engelli bireyler için gerek verdiği özgürlük hissi gerekse fiziksel ve duyuşal faydalarından ötürü oldukça önemlidir. Komisyon, görme engelli veya kör bir kişinin, ister yurtiçinde ister yurtdışında olsun, güvenli bir su kütleşinin bulunduğı her yerde, bir yüzme havuzunda, nehirde, gölde veya denizde yüzebileceğinin altını çizmiştir (Avrupa Komisyonu, “Swimming for visually impaired and/or blind people”, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/cde70d3c-3553-4456-90f5-a62abdb7461e/emese-swimming_for_visual_impired.pdf). Uluslararası Görme Engelli Sporları Federasyonuna (IBSA) göre de yüzme; hem başlangıç seviyesinde hem de yüksek performans seviyelerinde görme engelliler arasında popüler bir spordur. Nitekim IBSA tarafından düzenlenen Dünya Oyunları’nda da yüzme branşı yer almaktadır. (IBSA, <https://ibsasport.org/growing-blind-sports/helping-other-sports-grow/swimming/>)

31. Başvuru konusu olayda; Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yürütölen “Yüzme Bilmeyen Kalmasın” isimli yurt genelinde uygulanan proje kapsamında çeşitli illerde Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri aracılığıyla her yaştan kişiye yüzme eğitimi verildiğı anlaşılmaktadır.

32. Kamu hizmeti, devlet ya da diğör kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararı ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir (AYM, 1994/43 E. 1994/42-2 K. 9/12/1994, para. 4). Bu kapsamda "Yüzme Bilmeyen Kalmasın" Projesi kapsamında verilen yüzme kursu faaliyetinin, 81 ilde Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin sunduğı kamu hizmetlerinden biri olduğı anlaşılmaktadır.

33. AYM’ye göre kamu hizmetinde eşit davranış ve eşit yararlanma temel ilkedir (AYM, 1987/3 E. 1987/13 K. 22/5/1987). Danıştay’a göre, idare hukuku alanında eşitlik ilkesi kamu hizmeti kavramı ile birlikte aktarılmaktadır. Buna göre eşitlik kamu hizmetinin genel ilkelerinden biridir. Bu çerçevede idare, kamu hizmetini dilediğine sunmakta özgür olmadığı gibi, eşit durumda bulunanlara eşit, farklı konumda bulunanlara da farklı biçimde sunmak zorundadır. Ayrıca kamu hizmetinin tarafsızlığı ilkesi, ayrımcılık yapmama yükümlölüğünü de içinde barındırmaktadır (Danıştay 10. D, 1996/993 E. 1999/3627 K. 23/6/1999).

34. Kişilere uygulanan muameledeki farklılık, meşru bir amaç gütmüyorsa veya kullanılan

yöntemler ile gerçekleştirilmesi amaçlanan hedef arasında makul bir orantılılık ilişkisi mevcut değilse, nesnel ve makul bir haklılığa sahip olmayacaktır (TİHEK, B. No: 2023/750, K. No: 2024/109, 8/2/2024, para. 23). Bu doğrultuda, engellilik temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla başvuranın talebinin engellilik temelinde doğrudan ayrımcılık yasağı kapsamında ele alınması gerektiği değerlendirilmiştir. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 3'üncü maddesinde engellilikle bağlantılı doğrudan ayrımcılık kavramı ayrıca tanımlanmıştır. Buna göre doğrudan ayrımcılık; engelliliğe dayalı ayrımcılık temeline dayanan ve engellinin hak ve özgürlüklerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını engelleyen, kısıtlayan veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi ifade etmektedir.

35. 1/10/2024 tarihinde yayımlanan Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu Ana Statüsü'nün 6'ncı maddesinde Federasyonun görevlerinden biri de antrenör, hakem ve gözlemcilerin eğitilmesini sağlamak, başarılı olanların belgelerini düzenleyip tescillerini yapmak, bunların çalışmalarını sürekli izlemek olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede muhatap Bakanlık tarafından da ifade edildiği üzere görme engelli yüzücüler için antrenör yetiştirilmesi görevi önceleri Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonuna ait iken 2/6/2023 tarihinde Türkiye Yüzme Federasyonu Antrenör Eğitimi Talimatı yayınlanmıştır. İlgili talimat ve Gençlik ve Spor Bakanlığının 12/10/2023 tarihli ve 63 sayılı onayı ile görme engelli yüzme branşı Türkiye Yüzme Federasyonuna bağlanmıştır. Nitekim Türkiye Yüzme Federasyonu Başkanlığı tarafından bir başka başvuru kapsamında Kurumumuza sunulan 25/9/2024 tarihli ve ... sayılı yazısında "*Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 13/10/2023 tarihli ve ... sayılı yazısı ile Görme Engelliler Federasyonu bünyesinde bulunan yüzme branşının Türkiye Yüzme Federasyonuna alt branş olarak bağlandığı belirtilmiştir. Hâlihazırda tüm işlemler Türkiye Yüzme Federasyonu ilgili talimatlara göre yapılmaktadır. Bu talimatlara ek olarak Görme engellilere yönelik yüzme kursu eğitimi verebilecek antrenörlere ve diğer tüm hususlara ilişkin güncel mevzuat çalışmaları devam etmektedir.*" denilerek Gençlik ve Spor Bakanlığının da ifade ettiği üzere görme engelli yüzme branşının Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonuna bağlandığı ve halihazırda mevzuat çalışmalarının sürdürüldüğü ifade edilmiştir.

36. Türkiye Yüzme Federasyonu Ana Statüsü'nün "*Federasyonun görev ve yetkileri*" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrası "*(1) Federasyonunun görev ve yetkileri şunlardır: (...) ç) Genel Müdürlük ile uluslararası federasyonların belirlediği eğitim kriterlerine uygun olarak işbirliği içerisinde antrenör, hakem ve benzeri diğer spor elemanlarının yetiştirilmesi ve eğitilmesini sağlamak, başarılı olanların belgelerini düzenleyip tescillerini yapmak ve bunların çalışmalarını sürekli izlemek.*" hükmünü haizdir.

37. Gençlik ve Spor Bakanlığı Antrenör Eğitimi Yönetmeliği'nin "*Tanımlar*" başlıklı 4'üncü maddesine göre "*(1) Bu Yönetmelikte geçen; ... ç) Antrenör eğitim talimatı: Bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esasların uygulanmasına ilişkin uluslararası federasyonların belirlediği eğitim kriterleri de dikkate alınmak suretiyle, ilgili federasyon tarafından hazırlanıp Bakanlık tarafından onaylanarak yürürlüğe giren talimatı, (...) ifade eder.*" Türkiye Yüzme Federasyonu Antrenörlük

Eğitim Talimatı'nın “Antrenör Eğitim Programı” başlıklı 5'nci maddesine göre “(1) Antrenör eğitim programı; gençlik ve spor il müdürlükleri ile sporla ilgili diğer kurum ve kuruluşların ihtiyaçları esas alınarak temel eğitim ve uygulama eğitimi olarak düzenlenir. (2) Temel eğitim, Bakanlık veya yetkilendireceği eğitim kurumu tarafından beş kademe olarak düzenlenir. (3) Uygulama eğitimi, antrenörlük kademeleri arasındaki geçiş süreleri ve başvurular da dikkate alınarak her kademe için yılda en az bir kez düzenlenir. ” Mezkûr Talimat'ın “Antrenörlük kademeleri ve görev tanımları” başlıklı 15'inci maddesinde antrenörlük kademeleri ve görev tanımlarında Antrenör Eğitimi Yönetmeliği'nin 18'inci maddesinin esas alınacağı belirtilmiştir. Antrenör Eğitimi Yönetmeliği'nin 18'inci maddesinde ikinci kademe (temel) antrenörün kademe ve görev tanımları minikler ve yıldızlar kategorisinde antrenmanı planlamak, uygulamak ve değerlendirmek şeklinde ifade edilmiştir.

38. 24-28/2/2025 tarihlerinde Kayseri’de, 6-10/1/2025 tarihlerinde Ankara’da, 21-25/10/2024 tarihlerinde İstanbul’da, 23-27/9/2024 tarihlerinde Ankara’da, 22-26/7/2024 tarihlerinde İstanbul’da, 10-14/6/2024 tarihlerinde Ankara’da, 20-24/5/2024 tarihlerinde Ankara’da, 11-15/3/2024 tarihlerinde Trabzon’da, 5-9/2/2024 tarihlerinde Ankara’da, 15-19/1/2024 tarihlerinde Kayseri’de 2. Kademe Yüzme Antrenörü Yetiştirme Kursu açılmıştır. Bundan önceki yıllarda da benzer şekilde sık sık 2. kademe yüzme antrenörleri için yetiştirme kurslarının açıldığı Türkiye Yüzme Federasyonu web sitesi aracılığıyla tespit edilmiştir. Bununla birlikte doğrudan görme engelli yüzme antrenörlüğü kursunun ise 2014 yılından sonra açılmadığı anlaşılmış ve Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından bunun yeterli talep olmamasından kaynaklandığı ifade edilmiştir.

39. Konuya ilişkin diğer ülkelerdeki uygulama örnekleri incelendiğinde; yüzme antrenörlerinin görme engelli bireylere eğitim verebilmesi için İngiltere’de görme engelli ve kısmen görebilen bireylere yönelik antrenörlük kursunun tamamlanmasının öngörüldüğü (Coaching, <https://www.swimming.org/swimengland/coachingblind-partially-sighted-people-course/>, E. T. 20/1/2025), İrlanda’da görme bozukluğu ya da görme engeli bulunan bireyleri desteklemek ve bu konuda yüzme antrenörlerine farkındalık kazandırma eğitiminin verildiği (Education and Resources, <https://visionsport.ie/education-and-resources/coaches/>, E. T. 20/1/2025), Norveç’te yüzme eğitimi ve engellilik hakkında teorik ve pratik antrenörlük kursunun verildiği (Training Trainer 2025, <https://www.utdanning.svomming.no/utdanningstilbudet/instruktør/>, E. T. 20/1/2025), Singapur’da görme engelli bireylerin fiziksel, mental ve teknik gelişimlerine yönelik antrenörlük eğitiminin verildiği (The Singapore Disability Sport Council Coach Framework, <https://www.sdsc.org.sg/coaching/>, E. T. 20/1/2025) görülmüş, farklı ülkelerde Türkiye’deki gibi görme engelli bireylere yüzme eğitimi verebilmek ve görme engelli sporcuları eğitebilmek için farklı eğitim ve kursları tamamlama şartlarının öngörüldüğü anlaşılmıştır.

40. Keza Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan “Görme engelli ve/veya kör kişiler için yüzme” başlıklı çalışmada, görme engelli ve/veya kör kişilere yönelik yüzme eğitimleri için özel hususlara yer verilmiştir. Buna göre; görme engelliler için çalışma yapılacak alanı tanımak çok önemlidir. Buna soyunma odaları, duşlar, havuz etrafındaki alan vb. dahildir. Verilecek eğitimde başlangıç noktaları ve son

varış noktaları belirlenmeli, bunlar arasında daha iyi yönelim için ara noktalar da belirlenmelidir. Böylelikle bir başlangıç noktası seçilerek oradan gidilecek sabit dönüm noktalarının belirlenmesi ve aralarındaki adımların sayılması gibi yöntemlerin benimsenebileceği belirtilmektedir. Buna ek olarak görme engelli bir bireyin bitiş noktasına kadar olan yolculuğunda kendisini çok rahat hissetmesini sağlayacak, havuzun tabanına dokunsal yönlendirmeler ve işaretler yapılandırılabilir ifade edilmektedir. Yine kinestetik yöntem adı verilen ve kas hafızası oluşturulması amacı güden, görme engelli bireyin yüzmek için gerekli hareketleri zihninde canlandırmasını sağlayan yöntemlere de yer verilebileceği belirtilmektedir (Avrupa Komisyonu, “*Swimming for visually impaired and/or blind people*”, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/cde70d3c-3553-4456-90f5-a62abdb7461e/emese-swimming_for_visual_impaired.pdf).

41. İlgili mevzuat hükümleri ve muhatabın yazılı görüşü birlikte değerlendirildiğinde; yüzme antrenörünün öncelikli ve temel görevlerinden birinin kursa katılan bireylerin güvenliğini sağlamak olduğu, başvuranın Proje kapsamında yüzme eğitimi alma talebinin sırf engelli olması nedeniyle reddedilmediği, aksine görme engelli bireylere uygun yüzme eğitimi verebilecek uygun antrenörün bulunmaması ve bu durumun kursa katılan engelli bireylerin can güvenliğini ve sağlığını tehlikeye atabilmesi ihtimalinin göz önüne alınarak reddedildiği, görme engelli bireylere yüzme eğitimi verilebilmesi için antrenörlerin ayrıca eğitim alması gerektiği, muhatap Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünde uygun antrenör olmaması dolayısıyla başvuranın yüzme eğitimine kabul etmesinin beklenemeyeceği, bu durumun hayatın olağan akışına aykırı olduğu, yukarıda incelenen 2. kademe antrenör olabilme şartlarında Bakanlığın izni ile Federasyon tarafından açılacak temel eğitim ve uygulama eğitimlerini tamamlamak ve sınavları geçmenin öngörüldüğü ve uygun antrenör sağlanabilmesi için Bakanlığın konuyla ilgili Türkiye Yüzme Federasyonu ve diğer ilgili kuruluşlarla görüşerek gerekli adımları attığı anlaşılmaktadır. Tüm bunlarla birlikte Bakanlık ve İl Müdürlüğünün yine de inisiyatif kullanarak tekrar talep etmesi durumunda başvurana yüzme eğitimi verilmesi için hazır olduklarını bildirmesi İdarenin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirme gayreti içinde olduğunu göstermektedir.

42. Ayrıca Bakanlık; 05-10/5/2014 tarihleri arasında Konya’da Görme Engelliler Yüzme 1. Kademe Yardımcı Antrenör Yetiştirme Kursu açıldığını, kurs sonucunda başarılı olan 43 kursiyerin görme engelliler yüzme 1. Kademe yardımcı antrenör belgesi almaya hak kazandığını, ilgili spor dalında yardımcı antrenör belgesine sahip 43 kişiden 1 kişinin İzmir ilinde ikamet ettiğini, bu tarihten sonra Görme Engelliler Spor Federasyonu, Yüzme Federasyonu ve Genel Müdürlüğe antrenör uygulama eğitiminin açılması için yeterli sayıda başvuru olmadığından uygulama eğitimi açılmadığını belirtmiştir. Bununla birlikte Proje kapsamında 81 ilde toplam 1883 engelli bireyin projeden faydalandığı, bunlardan 372’sinin bedensel engelli, 202’sinin down sendromlu, 45’inin görme engelli, 24’ünün işitme engelli, 695’inin zihinsel engelli, 545’inin diğer engel türlerindeki kişiler olduğu, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerince proje kapsamında açılacak kurslara engelli bireylerin katılabilmesi için İl Müdürlüğü bünyesinde görme engellilere yüzme eğitimi verebilecek nitelikte ve kademedeki antrenör bulunması gerektiği ve talep edilmesi halinde görme engelli kişilere yüzme eğitimleri verilmeye başlanacağı, Türkiye Yüzme Federasyonu tarafından Görme Engelliler Yüzme Antrenör Eğitim Talimatı’nda günümüz

koşullarına ve engelli bireylerin özel eğitimlerine uygun olarak müfredat güncelleme çalışmalarının yapıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca 1/7/2022 tarih ve 31883 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Antrenör Eğitimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’in 4’üncü maddesinde “Herhangi bir kademede antrenörlük belgesine sahip olanlar, talepleri halinde engelli spor dallarından yalnızca birinde, bulundukları kademedeki spor dalına ilişkin temel eğitim ve sınavından muaf olarak doğrudan uygulama eğitimine katılabilir. Bu işlemlerin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar ilgili engelli spor federasyonunun antrenör eğitim talimatı ile belirlenir” hükmü yer almıştır. Bu kapsamda halihazırda bir kişi antrenörlük belgesine sahip olması halinde dilediği bir engelli spor dalında doğrudan uygulama eğitimine katılarak engelli spor dalı antrenörü olabilecektir. Böylelikle Bakanlık tarafından da engelli branşlarda antrenör sayısının artırılarak daha fazla sporcuya ulaşmanın ve engelli bireylerin spora katılımını artırmanın hedeflendiği anlaşılmaktadır.

43. Sonuç olarak muhatap Kurum tarafından görme engelli bireylere yönelik yüzme eğitimi verebilecek belgeye sahip antrenör bulunmaması nedeniyle başvuranın yüzme kursuna kabul edilemediği, kursa katılan kişilerin güvenliğinin sağlanmasının bir zorunluluk teşkil ettiği, başvuranın talebi üzerine ilgili Federasyonlarla çeşitli görüşmeler yapıldığı, yukarıda incelenen diğer ülke örneklerinde de görme engelli bireylere yönelik yüzme antrenörlüğünde benzer uygulamaların bulunduğu, ilgili yargı kararları ve mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde; muhatap Kurumun engelli bireylere yönelik kısıtlayıcı bir uygulamadan ziyade, kamu hizmetlerinden tam ve diğer bireylerle eşit şekilde yararlanmaları için gerekli adımları attığı, bu nedenle başvuranın yüzme kursuna kabul edilememesinin objektif ve makul bir gerekçeye dayandığı ve bu durumun engellilik temelinde ayrımcılık yasağının ihlali olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

44. Yukarıda açıklanan nedenlerle, % 90 oranında görme engelli olan başvuranın yüzme kursuna kayıt yaptıрма talebinin kabul edilmemesinin objektif ve makul bir gerekçeye dayandığı ve engellilik temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

12/3/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
II. Başkan

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan
(Görevli)

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi